126
(euzk, fan)

✝ Jaurrieta 15. 1/2

Catecismo doctrina cristianarena, Aita Gaspar de Astetec compondua, zein corregitric eta añadienzequin publicacenbaita Exmõ. eta Illmõ. Jaun Doctore Don Pedro Cirilo Uriz eta Labairu, Yruñaco Obispoaren ordenez bere obispadocoen usutaco.

Don Pedro José Samper eta Elizari Eaurtaco Apez Jaunac bere errico uscarala izuliric bere feligresen usutaco.

Eaurtan

1866

Advertenciac.

1.ª Fatendena señalatric asteriscoz * zú añadicio Aita Asteteren Catecismoari.
2.ª Escoletan eta fielen instrucioarendaco icasienzu onguí pertenecicenduena Aita Asteteren Catecismoari, eta añadicio señalatuac (curuceiz) ✝: añadicio señalatuec asterizcoz * cerritzatrencie Aita Asteteren esplicacio obenenarendaco, eta daudenendaco alcinatric Catecismoaren restantean.

Introduccio doctrina cristianarna.

Cristio fiel gucia
zú arras obligatric
edoquizra devocio
bioz guciaz
gure arguí Cristoren
curuce sanduaz:
Bada cartan naihizancizuz hil
gure erredimicagatic
guauren becatuaren cautiveriotic,

eta etsai gastotic:
Eta caimbercegatic
bearzu acostumbratu
ceñazrra eta santiguazrra,
eguinez irur curuce.
Lena borondean;
Jangoicoac libraguizan
pensamendu gastoetaric.
Bigarrna agoan;
Jangoicoac libraguizan
hiz gastoetaric.
Hirurgarrna bularretan;
Jangoicoac libraguizan
obra eta deseyu gastoetaric.
Erranez cala: Curuce sanduaren ✠ señale-
aren gatic, gure ✠ etsaietaric libraguitzazu
✠ Jauna Jangoico gurea. Aitaren nombre-
an ✠ eta Semearnean, eta Espiritu sanduar-
nean. Amen.

Credoa.

Sinestenzut Jangoico Aita, gucizpoderoso,
ceruaren eta lurraren creazaleabaitan, eta
Jesucristo aren seme bacoch, gure Jauna-

baitan, zoin izanbaicen concebitric Espiritu Sanduaren obraz eta graciaz, eta sortucinuen Virgen Mariarenganic, padecitucizun Poncio Pilatoren poderaren pean, izancinuen crucificatric, hilic eta orzvic, saunsizinuen limbuetra, irurgarren eguneän resucitatucinuen hilenartetic, igancinuen ceruetra, diozu eseriric Jangoico Aita Gucizpoderosoaren escuyeco aldean, candic beardizu sin juzgazra viciac eta hilac. Ginestenzut Espiritu Sanduabaitan, Eliza Sanda catolicoan, sanduen comunioan, becatuen parcacioan, araguiaren resucitacioan eta vici seculacoan. Amen.

Articulo fedearnac ditzu amalaur: lenbicico zazpiec pertenecicendic divinidadeala eta berce zazpiec gure jaun Jesucristo, Jangoico eta guizon eguiazcoaren humanidade sanduala. Pertenecitcendienac divinidadeala ditzu cuec.

Lena ginestea Jangoico Gucizpoderoso solo batenbaitan.

Bigarna ginestea dela Aita.

Irurgarna ginestea dela Semea.
Laurgarna ginestea dela Espiritu sandua.
Borzgarna ginestea dela criadore.
Seigarna ginestea dela salvadore.
Zazpigarna ginestea dela glorificadore.

Pertenecicendienac humanidade sanduala ditzu cuec.

Lena ginestea Jesecristo gure jauna guizonbe zala izanzela concebitric Espiritu Sanduaren obraz eta graciaz.
Bigarna ginestea sortuzela santa Maria Virgenarenganic, izanez ura virgen erdibeño len, erdicean eta erdi ondorean.
Irurgarna ginestea recibituzuela eriotce eta pasioa, salvatceagatic gu becatariac.
Laurgarna ginestea jaustsizela limbuetra eta elquitzuela aita sanduen arimac zoin bai zauden esperan aren site sandua.
Borzgarna ginestea resucitatucela irurgarren egunean hilen artetic.
Seigarna ginestea igancela cerуetra, eta dagola eserric Jangoico Aita Guizpoderosoaren escuyetra.
Zazpigarna ginestea jinendela juzgazera viciac

eta hilac: convertizazu saquitea; oner emateco gloria ceren guardatubaicitien aren mandamentu sanduac; eta gaixtoer pena seculacoa, ceren ezbaiztien guardatu.

Aita gurea.

Aita gurea, ceruetan zaudena, santificatric izanbedi zure nombrea, etorbedi guregana zure reinoa; eguinbedi zure borondatea cala lurrean nola ceruan. Egunorozco gure oguia emandazaicuzu egun, eta parcadazaizcuzu gure zorrac, cala nola guc parcacenbaitauztegu gu zorguitiener, eta ezguitzazulaçur erorzra tentacioan baizic libraguitzazugaizetic. Amen.

Ave-Mariara.

Jangoicoac salvacitzala Maria, betea zra graciaz; Jauna dozu zurequin, benedicatua zu zra emazte gucien artean, eta benedicatric zu zure sabeleco frutua Jesus. Santa Maria, Jangoicoaren Ama, otoieguinzazu gu becatarien gatic, orai eta gure hilcearen horduan. Amen.

Salvea.

Jangoicoac salvacitzala, reina eta ama misericordiarna, vici eta dulzura, gure esperanzara, Jan-

goicoac salvazitzala. Zú deitcenzaitugu Evaren seme desterratuec,(a) zuri guiandezu suspiratuz lastimarequin eta nearrez lagrimen valle contan. Ea, bada, señora, gure abogada, izulzquizu guregana zure begui misericordiazco coyec, eta destierro conen ondorean eracusdazaicuzu Jesus, zure sabelco fritu benedicatua. O clementisima! O piadosa! O dulce virgen Maria! Otoiequinzazu gure gatic, Jangoicoaren ama sandua, izanguiten digno alcanzatzeco Jesucristo gure Jaunaren promesac. Amen. (a) Zuri guiandezu deyez desterratuoc seme Evarrenac. Nota izulzakorena.

Jangoicoaren legueco mandamentuac ditzu amar. Lembicico irurec pertenecicenzie Jangoicoaren honoreala, eta berce zazpiec projimoaren provechuala. Lena honestea Jangoicoa gauza guciec gañetic. Bigarna ez equitea juramentu vanoric aren nombre sanduan. Irurgarna santificatzea festac. Laurgarna honratcea aita eta ama. Borzgarna ez hilcea. Seigarna ez fornicatcea. Zazpigarna ez ebastea. Zorcigarna ez goratcea falsu testimonioric, eta ezetare erran guezurric. Bedratcigarna ez desiatcea zure projimoaren emaztea. Amargarna ez de-

seatcea bercen ontarzunac. Amar mandamentu
cuec encerratcendira bidatan, Zervitzaccan eta
honestean Jangoicoa gauza guciezgañetic, eta zure
projimoa zuaurbezala. Amen.

Declaracio doctrina cristianarna galdé-
[redacted]iter eta Erspondatuz.

Galdi[redacted]itenzut: zradea cristio?
Erspondatcenzut: Bai Jangoicoaren graciaz.
G. Cristioaren nombre cau norenganic izancimen?
E. Cristo gure Jaunarenganic. G. Cer naidu erran
cristio? E. Cristoren guizon. G. Cer entendatcencic
Cristoren guizontaco? E. Guizon Jesucristoren fe-
dea duena, profesatucena bautismoan eta dagona
ofrecitric aren cervitzu sanduala. G. Zoinda cristio-
aren señalea? E. Curutce sandua. G. Cerengatic? E.
Ceren baita figura Cristo crucificatuarna zoinec car-
tan redimitubaiguinzan. G. Zonat guisatan usat-
cendu cristioac señale cortaz? E. Bidatan. G. Zoin
dra? E. Ceñatcea eta santiguatcea. G. Cer da ceñatcea?
E. Eguitea irur curutce escuyeco escuco eri beat-
zaz. Lena borondean. Bigarna agoan. Yrurgarna
bularretan, minzatuz Jangoico gure Jaunare-
quin. G. Eratcuzazie nola? E. Curutce sanduaren ✠

señalearen gatic, gure ✠ etsaietaric, libraguitzazu ✠ Jauna Jangoico gurea. G. Ceren ceñatcen zadic bo-rondean? E. Jangoicoac libraguitzan pensamendu gastoetaric. G. Ceren agoan? E. Jangoicoac libraguitzan hitz gastoetaric. G. Ceren bularretan? Jangoicoac libraguitzan obra eta deseyu gastoetaric. G. Cer dá santiguatcea? E. Eguitea curutce bat escuyeco escuco bi eriez, borondetic bularrac bitartio, eta ezquerreco soñeguitic escuyecoa bitartio invocatuz Trinitate Santisimara. G. Eracuszacie nola? E. Aitaren nom-brean ✠ eta Semearnean, eta Espiritu sanduar-nean. Amen. G. Noiz bearcie usatu señale cortaz? E. Astendugun aldioro zomait obra on, edo icusten-grelaric zomait necesidade[redacted], tentacio edo peligrotan, principalqui saiguitcean ogatcetic, elquitcean etse-ric, sartcean Elizan, usatcean eta eguitcean loo. G. Ceren caimberce aldiz? E. Ceren tembora eta lecu gucietan combaticen eta perseguitcen baiguitie gure etsayec. G. Cér etsai dra coyec? E. Deabrua, mundua eta araguia. G. Bada curutceac badua virtuteric cayen contra? E. Bai, aita. G. [redacted] Nondic dú Cu-rutceac virtute cori? E. Garaitu citucnaz Cristoc can bere hiltceaz. G. Adoratcen cienean Curutcea,

nola erratencie? Adoratcencitugu, Cristo, eta benedicatcencitugu, zoinec zuaren curutce sanduaren medioz redimitubaitcinuen mundua.

Divisione doctrina cristianarna.

Icusizugu nola zradien cristio cristioaren nombre eta señalearengatic; guieago errandartacie oras, ¿zomat gauza dago obligatric saquitra* eta endendazra* cristioa ellegatcendenean izatra usu arracioarna? E. Laur gauza. G. Zoin dra? E. Saquitea guinetsi beardduena, otoi eguinbeardduena, obratubeardduena eta recibitubeardduena. G. Nola saquiendu recibitubeardduena? E. Saquinez credoa edo articulo fedearnac. G. Nola saquinendu otoi eguinbeardduena? E. Saquinez Aita gureara, Ave Mariara eta Elizaco berce oracioac. G. Nola saquinendu obratubeardduena? E. Saquinez Jangoicoaren legueco mandamentuac, Eliza ama sanduarnac eta obra misericordiarnac. G. Nola saquinendu recibitubeardduena? E. Saquinez Eliza ama sanduaren sacramentuac.

Lembicico parte doctrina cristianarna zointan declaratcenbaita credoa eta articulo fedearnac. Nota. Errespuesta seguitrendrenotan: Bai, aita; Ez, aita, erratenzu Eawtan: Bai, saurna, ez saurna.

 6 7

sinez lembicicoala, erranzacie: nore erranzu en credoa? E. Apostolec. G. certaco? E. Ynformat cecogu fede sanduaz. G. Eta zuec certaco erraten cie? E. Confesatceco fede cau zoin baitugu cristioec. G. Cer gauza da fedea? E. Ginestea icusiezguinnena. G. Icusiciniena zuec sorcen Jesucristo? E. Ez, aita. G. Icusiciniena hilcen edo igaten cerrietra? E. Ez, aita. G. Ginestencia? E. Bái ginestenzut. G. Ceren ginesténcie? E. Ceren Jangoico gure jaunac cala revelatubaitu, eta Eliza ama sanduac cala guri eracustendiaucuzu. G. Cér gauzac dra diticienac eta ginestenditcienac cristioberala? E. Ditienac eta ginestenditienac Eliza sandu romanac. G. Cér gauzac dra zuec eta arec diticienac eta ginestenditcienac? E. Articulo fedearnac principalguicredoan daudenaberala. G. Cér gauza dra articulo fedearnac? E. Ditzu aren misterio principalenac. G. Certaco dra articulo fedearnac? E. Emateco noticia distinta Jangoico gure Jaunaz eta Jesucristo gure redentoreaz. G. Nor da Jangoico gure Jauna? E. [illegible]u gauzabat excelentena eta admirablena zoin baitaite

que erranceta ez pensa: Jaunbat infinitoqui on, poderoso, sabio, justo, principio eta fin gauza guciena. G. Trinitate santisimoa nór dá? E. Jaungoico bera Aita, Semea eta Espiritu sandua; irur persona distintoric, eta Jangoico bat solo eguiazcoa. G. Aita daya Jangoico? E. Bai aita. G. Semea daya Jangoico? E. Bai aita. G. Espiritu sandua daya Jangoico? E. Bai aita. G. Draya irur Jangoico? E. Ez baicic Jangoicobat solo eguiazcoa, zeola baitare guciapoderosobat solo, eternobat solo eta jaunbat solo. G. Aita daya semea? E. Ez aita. G. Espiritu sanda daya Aita edo Semea? E. Ez, aita. G. Cerengatic? Ceren personac baitra distintac, badaere Jangoicobat solo eguiazcoa.* G. Seguin cau, zomat naturaleza, entendamentu eta vorondate dra Jangoicoabaitan? E. Naturaleza bat bacarra, entendamentubat bacarra eta voronda te bat bacarra.*

G. Eta zomat persona? E. Irur distinta zoin baitra: Aita, Semea, eta Espiritu sandua.

G. Nola da Jangoicoa Gucizpoderoso? E. Ceren bere poderaz oro eguiten baitu naiduen gucia. P. Nola da creazale? E. Ceren gucia eguinbaitzuen ezdeu-

taric.

* Eta cer fintaco creatudu Jangoicoac guizona?
E. Aren cervitzatceco vici contan eta guero aren gozatceco vici eternoan.*

G. Nola da salvazale? E. Ceren ematenbaitu graciara eta parcatzen becatuac. G. Nola da glorificazale? E. Ceren ematenbaitu gloriara perseveratzenduenari bere gracian. G. Badua Jangoicoac figura corporalic gue bezala? E. Jangoicobezala ez, ceren baita espiritu puro, baya bai guizonbezala. G. Zoin irur persona divinoetaric eguincen guizon? E. Bigarna zoin baita Semea. G. Aita eguincena guizon? E. Ez, aita. G. Espiritu Sandua eguincena guizon? E. Ez, aita. [illegible] G. Bada nor? E. Bacarric Semea, zoin eguinic guizon deitcenzu Jesucristo. G. Bada seguin cori, nor da Jesucristo? E. Zu Jangoico viciaren Semea, zoin eguinbaitcen guizon gure redimitceagatic eta emateagatic ejemplo viciarena.

* G. Eta zonat naturaleza, vorondate eta entendamentu dra Jesucristobaitan? Bi naturaleza, bat divina eta bercea humana: bi vorondate, divina

bat, eta humana bercea; eta bi entendamentu, bat divino eta bercea humano.*

G. Eta zonat persona eta memoria? E. Persona divina bat bacarric zoin baita Trinitate santisimoco bigarrna, eta memoria bacar bat humana; ceren Jangoicobezala eztzu memoriaric.

G. Cer erranaidu Jesus? E. Salvazalea. G. Certaric salvatu guintzan? E. Guaure becatuetaric, eta deabruaren cautiveriotic. G. Cer erranaidu Cristo? E. Untatua. G. Certaz izancen untatric? E. Espiritu sanduaren graciaz eta donez. G. Cristo gure Jauna nola izancen concebitric eta sortucen ama virgenarengamic? E. Obratuz Jangoicoac sobrenatural eta milagrosoqui.

G. Ceren erratencic sobrenatural eta milagrosoqui? E. Ceren Jesucristo, ezbaicen izan concebitric, eta ezbaitcen sortu berce guizonac bezala.

*G. Bada nola obratucen bere concepcioaren misterioa? E. Virgen Mariaren entrañetan formatucizun Espiritu sanduac Señora conen odol purisimotic Corpuz perfectisimo bat, criatucizun ezdeustaric arimabat eta unitucicocizun corpuz cari, eta instante berean corpuz eta arima coni unitucimuen Jangoicoaren Semea, eta manera contan cena len solo

Jangoico, ezteibague izatetic, queltitucinen eguinic
guiron.*

*G. Et nola sortucen milagrosoqui? E. Elquiz Maria
Santisimaren sabeletic bere virginidadearen da-
ñuric bague, iguzquiaren rayoa elquitcenden mo-
doan cristale batetaric auts eta ciquinderanbague.*

G. Bere amá viciziranceña guero beti virgen? E. Bai,
aita, perpetuoqui. G. Cerengatic naihizanzuen hil
curuceco hilcean? E. Gure libratceagatic becatu-
tic eta hilce* eternotic.*

*G. Bada nola incurritcendugu cartan? E. Eguinez
becatu gure lembicico aita Adanec, zoinen bai-
tan gucioc eguinbaiguinuen becatu.*

G. Cer entendatcencie ifernucartaz zointa saunsibai-
cen Cristo gure jauna hilondorean? E. Ez leen con-
denatuena, baicic limbua non baizauden justoac.
G. Nola saunsicen? E. Arimarequin unitric divinida-
dearí. G. Bere corputza nola quelditucen? E. Unitric
divinidade berarequin. G. Nola resucitatucen
irur garren eguinean? E. Itzuliz suntazra bere
corpuz eta arima gloriosara beinere gueago ez
hilceco. G. Nola igancen ceruetra? E. Bere vir-
tute propioaz. G. Cér da egotea eserric Jangoico

Aitaren escuyetic? E. Izatea igual gloria arequin Jangoico bezala, eta berce iorc beño andiago guizonbezala. G. Nöiz sinenda juzgatzra viciac eta hilac? E. Munduaren acabacioan. G. Eta orduan beardia resucitatu hilac? E. Bai, aita: corpuz eta arima berequin zoin izazbaicitien.

* G. Eta munduaren acabacioa beño len izanendroya guizonac juzgatric? E. Bai, aita, guciac beren viciaren acabacioan juzgatzen eta sentenciatzenditzu Jaunac, onac gozatzra eternoqui Jangoicoaz glorian, eta gaistoac padeciza tormento eternoac ifernuan *

G. Cer [illegible] ginestencie, erratencienean, ginestenzut sanduen comunioan? E. Fielbazue diela parte berceen ontarzun espiritualetan, corpuz bat beraren miembro bezala zoin baita Elizara. G. Cer dá Elizara? E. Zu cristio fielen congregacioa, zoinen buruia baita Aita sandua. G. Nor da Aita Sandua? Sumo Pontifice Romacoa, Cristoren vicarioa lurrean, zoini baigaude gucioc obligatric obedeciza. G. Credoaz eta articuloez landa ginestencia berce gauzaric?

E. Bai aita † ginesten eta eracustenduen gucia gure Ama Sandu Eliza, Catolica, Apostolica, Romanac. †

G. Cér gauza dra coyec? E. Cori ertaztaciela galdin niri, zoin bainiz ignorante: doctoreac baitzu ama sandu Elizac, zoinec ssaguinen baitie ersпondatcen.

M. Onqui erratencie doctorerr conveni-zayela, eta ez zuer ematea contu extensionerequin fedearen gaucez: zuer asquizaicie ematea contu articuloez, credoan daudena bezala.

Bigarren parte doctrina cristianarna, zointan declaratcenbaita ~~estatu~~ beardena, eta ama sandu Elizaren oracioac.

Icusizugu nola daquizien ginetribear ~~t~~ ciena, zoin baita lembicicoa: singuiten bigarneala, zoinbaita ercatubeardena. Erranzacie: norc erranzuen Aita gureaca? E. Jesucristoc. G. Certaco? E. Guri otoi eguiten eracusteco. G. Cér gauza da otoi eguitea? E. Zú goititcea biotza Jangoicoari et galditca ari mertcede † humildade eta confianzarequin. †

* G. Zonat guisatra da oracion? E. Bidatra: mental eta

vocal*

G. Cer gauza da mentala? E. Zu eguitendendena ejercitatuz arimaren ponteneiac, oritzengrelaric memoriaz zomait gauza onez, pensatuz eta discurritux entendamentuaz beraren gañean, eta eguinez vorondateaz franco acto, nola becatuen dolorearna, edo franco determinacio, nola confesatubeardituzarna eta vicio aldatu.

G. Cer gauza da vocala? E. Zu eguitendena biz pronunciatuez, v.g. eguitenduguna erzatendugunean aita gureara.

G. Erratencienzan aita gureara norequin mintzacenzradie? E. Jangoico gure jaunarequin. G. Non dago Jangoico gure jauna? E. Lecu gucian, especialqui ceruetan, eta aldareco Sacramentu Santisimoan.

G. Eta Cristo guizonbezala nondago? E. Bacarric ceruan, eta aldareco Sacramentu Santisimoan.

G. Oracioetaric zoin da obenena? E. Aita gureara. G. Ceren? Ceren erranbaitzuen Cristoc bere agoaz Apostolen escatceri. G. Ceren gueago? E. Ceren baitu zazpi escacio fundatric caritate gucian. G. Zoin dira? E. Lembiticicoa zú: Santificatric izanbedi zu

re nombrea. G. Cér escatzencie escatze cortan? E. Jangoicoaren nombrea izandaila izaütâric eta honratric mundu guzian. G. Zoin da bigarna? E. Etorbedi guregana zure reinoa. G. Cér escatzencie escatze cortan? E. Jangoicoac reinazala gure arimetan guemen lurrean graciaz, eta guero emandazaicula gloriara. G. Zoin da irurgarna? E. Eguinbedi zure vorondatea cala lurrean nola ceruan. G. Cér escatzencie escatze cortan? E. Eguinzaguila Jangoicoaren vorondatea gaudenec lurrean, nola eguitenbaitze bienaventuratuec ceruan. G. Zoin da laurgarna? E. Egunorozco gure oguia emandazaicuzu egun. G. Cér escatzencie escatze cortan? E. Emandazaicula Jangoicoa mantenimentu convenientea corputzarendaco, graciaren espiritualá, eta Sacramentuac arimarendaco. G. Zoin da borzgarna? E. Parcadazaizcuzu gure zorrac, cala nola guc parcatzenbaitauztegu gù zorguitiener. G. Cer escatzencie escatze cortan? E. Parcadazaizcula Jangoicoac gure becatuac, cala nola guc parcatubaitauztegu agraviatuguitiener eta eguin gaizqui. G. Zoin da seigarna? E. Ezguitzazulaeuz erorzera tentacioan. G. Cér escatzencie es-

catce cortan? E. Jangoicoac ezguitzalaeun eror-
zra eztare consentitzera pensamendu gaistoetan
eta tentacioetan, zointaz demoniac procurat-
cenbaitu egozaraitzera gú becatuan. G. Zoin
da zazpigarrna? E. Baiñic libraguitzazu gaitzetic.
G. Cer escatencie escatce cortan? E. Jangoicoac libra-
guitzalagaitz gucietaric eta peligro espiritual eta
corporaletaric. G. Bada ceren erratencie lembizi-
coric, aita gurea ceruetan zaudena? E. Goratceco
biotza Jangoicoari, eta escatceco humildade eta con-
fianzarequin. G. Cer naidu erran bir carec Amen,
zoin erratenbaitcie acabaitsean? E. Cala izandaila.
G. Cer oracio erratencie principalqui Gure Seño-
rari? E. Ave Mariara, eta Salvea. G. Nore er-
ranizuen Ave Mariara? E. Arcangel San Gabri-
elec sinceneàn salutazera Gure Señora Virgen
Maria. G. Nore erranizuen Salvea? E. Eliza
Ama Sanduac diaucazu recibitric. G. Certaco?
E. Escatceco favore Gure Señorari. G. Erra-
tencienean Ave Maria edo Salvea nore-
quin mintzatenzradie? E. Gure Señora
Virgen Mariarequin. G. Nor da Gure Seño-
ra Virgen Maria? E. Zú Señora bat concebi-

trie becaturic bague, beteric virtutez, zoin baita Jangoicoaren ama eta diozu cerúan. G. Eta dagona aldarean nór da? E. Zú imagen eta semjanzadagonarna cerúan. G. Certaco dago can? E. Certaz oritguiten dagonaz cerúan, eta izanaz bere imagena eguindazogun reverencia.

M. Bada guisa berean bearcie eguin berce sanduen imagener eta beren reliquier.

G. Eguinbeardugua otoi baitare aingruer eta sanduer? E. Bai, aita, gure medianeroer bezala. G. Cer gauza dra aingruac? E. Ditzu espiritu bienaventuratubatzu zoin baitaude gozatuz Jangoicoaz cerúan. G. Certaco criatuaten Jangoico gure Jaunac? E. Eternamenteguí alabazayen ura eta benedica. G. Eta certaco guehago? E. Aren ministro bezala gobernazayen Elizara eta guardazquíen guizonac. G. Arren zuec bacie aingru zoinec guardatzizayen? E. Bai; bazut, eta guizonetaric bacochac baru berea.

M. Bada edoquidazocie devocio aniz, eta encomendaztie ari eguneoro.

Yrurgarren parte zeintan declaratcen baita obratubeardena.

Icusizugu ginetsi eta otoi eguinbearciena: icusza-
guin (~~[illegible]~~) nola daguicien obratu
bearciena, erranzazie: zein da Jangoicoaren
legueco lembicico mandamentua? Onestea
Jangoicoa gauza gucier gañetic. G. Nor ones-
du Jangoicoa? E. Guardatcentuenac aren man-
damentuac. G. Cerda onestea aren gauza
gucie gañetic? E. Nahiizatea len gal gucia
ezic ura ofendi. G. Certara guergo obligatcengui-
tu mandamentu onec? E. Aren beraren
solo adoratzera corputzaren eta arimaren
reverencia andienarequin ginetsiz eta es-
peratuz arenbaitan fede viciarequin. G. Nor
eguitendu becatu onen contra? E. Adorat-
cenduenac edo ginesten idoloetan edo jangoico
falsuetan* ginestenduenac zonbait gauza fede-
aren contra edo dudatcen bere misterioetarie zo-
nbaitez, edo ignoratcen necesarioac; ez tuenac
eguiten dagonean obligatue, acto fedearen, espe-
ranzaren eta caritatearnac, edo desconfiatcen bai-
tu Jangoicoaren misericordiaz edo recibitcen bai-

tu indignoqui zomait sacramentu.*
G. Nōrc guecago? E. Ginestenduenac agüerotan, edo usatcenduenac hechicerïez edo gauza supersticiozcoez. G. Zoin dá bigarrna? E. Ez eguin juramenturic vanoqui aren nombre sanduari. G. Nōrc erratenda eguiten juramentu vanoqui? E. Eguitenduenac juramentu eguiaric bague, justiciaric bague, eta necesidaderic bague.
* G. Cér da eguitea juramentu eguiaric bague? E. Eguitea juramentu sentiendu enaren contra batee, edo guezurrarequin.*
* G. Eta nola eguitendu becatu eguitenduenac juramentu eguiaric bague, edo dudarequin juramentu eguiduena dener eguia? E. Mortalqui, bada ere juramentua gauza levearen gañean.*
* G. Cér da eguitea juramen Justiciaric bague? E. Eguitea juramentu gauza injusto eta gastoa, nola eguin zomait gaizqui progimoari.*
* Eta nola eguitendu becatu eguitenduenac juramentu justiciari bague? E. Mortalqui, alo menos denean gauza injustoa grave.*
G. Cér da eguitea juramentu necesidaderic bague? E. Eguitea juramentu causa graveric bague, e-

 do gauza valore gutic̃oen gatic.*

~~*Eta equitenduenac juramentu edo voto edo~~

Eta cer becatu da cau? E. Venial, ez faltatuz ez juramentuaren equiala eztare justiciala.

G. Eta equitenduenac juramentu edo voto edo promesa equiteco zomait gauza on, dagoa obligaturic cumplitzera? E. Bai, aita, eta ezcumplitcea edo luzatcea anitz, zu becatu mortal, delaric materia ra grave.

G. Daya becatu equitza juramentu vanoqui criaturengatic? E. Bai, aita, ceren equitenbaita juramentu Criadorearihaitan.

G. Nola equitenda juramentu criaturez? E. Erranez v.g. nore arimarengatic, ceruagatic, lurragatic, &c. cau dela cala.

G. Cer remedio da ez equiteco juramentu vanoqui? E. Acostumbratcea erratera bai edo ez, Cristoc eracutsendaucuna bezala.

G. Eta privatcendaya zomait gauza mandamentu contan? E. Bai, aita; privatcenzu baitare blasfemiara, zein baita erratea hitz injuriosoac Jangoicoaren edo bere sanduen contra.

G. Zoin da irurgarna? E. Santificatcea festac.

G. Nore santificatcentu festac? E. Entzutendueno Meza osoric, eta eztena trabajatcen necesidaderic bague haitan. G. Zoin da laurgarna? E. Honrat cea aita eta ama. G. Nore honratcentu aitac eta amac? E. Obedetricen, socorritcen eta reverenciat cendituenac.

* Nore eguitendie becatu conen contra? E. Seme obedecitzen eztienec beren aitac etsearen gobernuari eta costumbre oner tocatcenzaizte-netan: socorritcen eztienec beren necesidadetan, maldicio egortendabenec edo eguitendienec burla haitaz, edo goratcendabenec escua; eta tratatcendienec recibi matrimonioa ayen bendicionea eta consejua bague.*

G. Nor bercerie dra entendatric aita eta ametan? E. Andiagocoac adinean, dignidadean eta gobernuan.

* G. Eta mandamentu contan comprenditcendraya obligacio guecagocoac ezic semec ditienac beren aita eta amarequico? E. Bai, aita; superiorenac, beren inferiorequico, eta aita eta amenac beren semequico.*

G. Eta zoin dra euec? E. Alimentatcea, ayen eracustea,

corregitcea, ematea ejemplo ona eta estado
competentea bere tembran. *

* G. Nola eguitendie becatu faltatcendienac aitra?
E. Mortalqui regularean.
G. Zein da borzgarna? E. Ez hiltcea. G. Cer ma-
natenda mandamentu oritan? E. Ez eguitea
gaizqui ihori ez obraz, ez erratez, eta eztare ora-
ñic deseyuz.

* Eta nore eguitendu becatu mandamentu co-
nen contra? E. Bere burnari edo projimoari
deseatcendaconac hiltcea edo berce zomait gaitz
grave edo daconac odio: hiltcenduenac bercea, he-
ritcenduenac edo ematenduenac golpe: orditcen-
denac ssatenduenac gauza gravequi dañosoac
bere osasunari; esetcenduenac peligroan bere
vicia, edo guentcen bere burnari, eta egoztendue-
nac maldicio berarendaco edo bercebatendaco. *

* G. Cer gauza da maldicio egoztea? E. Zu eseatcea ba-
tec beretaco edo bercebatendaco zomait gaitz, nola er-
ranez: Cor erorztela hilic, ojala lerbacinte. *

* G. Eta cer becatu da maldicio eguitea? E. Balima-
da gaitz graveren deseyuarequin, becatu mortal;
ez izanic ere calaco deseyua, eguitendie becatu aita

eta amec eta superiorec, zoinec eguitenbaitie mal-
cio beren inferioren altcinean, eta dienec ejecu-
tatceco costumbreeta ez eguiten diligenciac
aren arrancatceco erroetaric.*

*G. Eta ceren cala? E. Ceren beren erranez eta ejem-
plo gaixtoez incitatcenbaitie berceac ofenditzera Jan-
goicoa gravequi, zoin deitcenbaita escandalo.*

G. Zoin da seis garna? E. Ez fornicatcea. G. Cer ma-
natcenda mandamentu contan? E. Izanguite-
la sano eta casto pentsamenduetan, hitcetan
eta obretan.

G. Zoin da zazpigarna? E. Ez ebastea. G. Cer manat-
cenda mandamentu contan? E. Ez guentcea, ez
edoquitcea, ez tare naihizatea bercena bere nabe-
aren borondatearen contra.

*G. Eta nor eguitendie becatu mortal conen contra?
E. Ejecutatcendienec gauza cuetaric zoinaiden, edo
berce zomait modotan eguitendienec daũu proji-
moari bere ontasunetan materia gravean.*

*G. Eta contan daũu eguitendienec projimoari
cernaiden modotan izandadien, gueldi tendra-
ya zomait obligacioreguin? E. Gueldi tentzu
grave restituitceco areguin eta satisfacio emate-

coarequin lenbeñolen dañu eguindarcayen
gueiac.*
G. Zoin da zortcigarrna? E. Ez goratcea testimonio
falturic eta ez guezur erratea ere. G. Cer ma-
natcenda mandamentu contan? E. Ez juzgat-
cea ligeroqui* zúcan, motivoric eta fundamentu-
ric bague,* gaizqui projimoaz, ez erratea eta ez-
etare aitcea bere defectoac. G. Nore quebrantatcen-
du mandamentu cau? E. Arracioaren contra juz-
gatcenduenac, zúcan,* asqui fundamenturic ba-
gue cartaco* famara quentcenduenac, descubrit-
cenduenac secretua edo guezur erratenduenac.
*G. Eta projimoari quentcendaconac famara gra-
vequi, erranez artaz zonait delito falsu edo e-
guiazco, baya oculto, edo egotcic beitartean bere
becatuac gueldítcendaya zonait obligaciore-
quin? E. Restituitcecoarequin berari honrara
edo famara, zoin quendubaitzayo.*
G. Cer devecatcenda bedratci eta amargarren manda-
mentuan? E. Codicia sensualac, eta deseyu bacien-
darnac.

M. Errantzquicie Ama Sandu Elizaren Man-
damentuac.

Ama sandu Elizaren Mandamentuac ditu borz.

Lena entzutea Meza osori igande gutiectan eta bei guardatcecoetan.

Bigarna confesatcea gutienaz beiñ urtean, edo len esperatcen baduiran peligro hiltcarnia, edo bear badu comecatu.

Irurgarna comecatcea bazcua floridoan.

Laurgarna barurtcea ama sandu Elizac manatcenduenean.

Borzgarna pagatcea tecusnac eta trimiciac Tangoicoaren Elizari, *edo ceñi izandena debidoqui subrogatoric edo sutituitric.

G. Certaco dra mandamentu cuec? E. Obequi guardatceco divinoac.

G. Eta lembiticicoac Meza entzutecoarna nori obligatcendu? E. Bateatu gucier, zoinec baitie usu arraciocarna.

*G. Eta nola beardie entzun? E. Egonez presente mezan atencioreguin zomait gauza espiritualtra, nola meditatuz edo erzatuz devocioreguin.

*G. Eta eztuenac entzuten eztagolaric legitimoqui impeditric, edo dago Mezan edo parte notablean

atencioric bague, edo esertzen ez entzuteco peli-
groan nola eguitendu becatu? E. Mortalqui.

* G. Eta bigarnac eta irurgarnac confesatzecoac eta
comecatzecoac nori obligatzendie? E. Becatu mor-
talaren pean obligatzenzu cristio gucier, zoinec
baitie usu arrazioarna.

* G. Eta confesatzendrenac eta comecatzendrenac
sacrilegoqui cumplizendia cayequin? E. Ez, ibi olatre-
co modoan, eta bi gauza onetaric zoinaidenetan co-
metitzentuie bi becatu mortal.

* G. Eta batec bitearen (Bazoa) peligroan ezbadu confesoreric
ceér bearduegiun? E. Contricioaren acto bat
confesatzeco propositorequin.*

* G. Eta laurgarna zoin baita barurtzea nori obli-
gatzendu? E. Cumplitutziener aguei etabat urte.*
* G. Eta nola bearda barurtu? E. Abstenitur bat
manyare prohibitu etaric, eta ssanez aldibatez
edo eguneam.*

* G. Eta faltatubague contra alhizanendaya
[redacted] ar goicetic cerbait gauza? E. Causarequin,
bada ere leve, alhizanenzu ar onza batendina.*
* G. Eta artsean? E. Diaitequezu ar colaciotan usatzen-
dena conciencia oneco genden artean, galdinez

conen gañean dudazco casoan confesore docto bati.*

* S. Causa legitimoric bague barurtcen eztienec, nola eguitendie becatu? E. Mortalqui.*

* S. Eta precepto ez satecoarnec araqui barur egunetan eta abstinenciarnetan, eta ez satecoarnec arroltce eta lacticinio garizoman, ez izatearequin bula, nori obligatcendu? E. Dien gucier uru arracioarna.*

M. Errantzquitzie obra misericordiarnac.

Obra misericordiarnac ditzu amalaur: zazpiac espiritualac eta zazpiac corporalac.

Espiritualac ditzu cuec.

Lena eracustea eztaquienari.

Bigarna ematea consejo ona beardu enari.

Yrurgarna corregitcea uts eguitenduenari.

Laurgarna parcatcea injuriac.

Borzgarna consolatcea tristea.

Seigarna sufritcea pacienciaz equin gure projimoen adversidade eta flaquezac.

Zazpigarna otoi eguitea Jangoicoari vicien eta hilengatic.

Corporalac ditzu cuec.

Lena visitatcea heriac.

Bigarna ematea jatera goseduenari.

Irurgarna ematea edatra egarriduenari.
Laurgarna rescatatzea cautivoa.
Borzgarna beztitzea bulucia.
Seigarna ematea ostatu peregrinoari.
Zazpigarna orztea hilac.
G. Ceren deitcendra misericordiarnac? E. Ceren ezbaitie obligatcen justiciaz. G. Nöiz obligatcendie preceptoz? E. Gurizon discretoen juicioari grave dren necesidadetan.
* G. Eta misericordiaren obra cuen gatic, eta berce on cristiroac ejecutatcendituenen gatic, ya izanditezpreceptozcoac, ya devociozcoac, cer conseguitcendu? E. Jangoicoaren gracian badago, meresitcea cayen gatic aumentu graciarna eta gloriarna: satisfacio ematea caitaz bere becatuen gatic; eta alcanzatzea Jaunarengani ontarzun cala espiritualac, nola temporalac, convenibazayo.*
* G. Eta ceren erratencie Jangoicoaren gracian badago? E. Ceren becatu mortalean daudenec obra on eguinac, ez baitra meritorio eztare satisfactorio, baizic bacarric impetratorio zomaetan cayen gatic cerbait modotan baitaizque consegui Jaunaren beneficio zonait.*

Laurgarren parte zointan declaratzenbaitra Sacramentuac zoin bearbaitra recibitu.

Icusizugu nola daquitzien ginetsibearciena, otoi eguinbearciena eta obratubearciena; icuszaguin nola daquicien recibitubearciena, zoin baita azquena. Erranzquitzie sacramentuac.

Sacramentu ama sandu Elizarnac ditzu zazpi; lembicico borzac ditzu necesidadezcoac, obraz edo vorondatez, zoin bague eztaitequezu salva guizona eztzenbaitu menosprecioz; berce biac ditzu vorondatezcoac,

Lena Bautismoa, edo Bateatcea.

Bigarna Confirmacioa.

Irurgarna Penitenciara, edo Confesioa.

Laurgarna Comunionea edo Comecatcea.

Borzgarna Oliadrara.

Seigarna Orden sacerdotala.

Zazpigarra Matrimonioa.

G. Cer gauza dra sacramentuac? E. Ditzu señale clarobatzu, Cristo gure jaunac instituitzie, guri ematceco aitaz bete graciara eta virtuteac.

G. Cer gauza da graciara? E. Zu izate divino bat

zoinec eguitenbaitu guizona Jangoicoaren seme,
eta cerueco heredero.

* G. Eta nola deitzenda gracia cau? E. Santificantea.*

* Eta badago bere zomait genero gracienic contar
landa? E. Bátzu bereeac zoin deitcenbaitugu ac-
tualac, edo ausilioac eta inspiracioac, zoin bague
erdioquezzugu as, ez continua, eztare trica gau-
za pertenecienteric vici eternoarendaco.*

* G. Et onec cer dra? E. Socorru ciertobatzu zoin Jan-
goicoac ematenbaitaucu evitatceco gaitza eta obrat-
ceco ona, nola predicuac, ejemplo onac, hiltce
derrepentezcoac, eta argui ciertobatzu zointaz
Jangoicoac ilustratzenbaitu, eta deseyu sandu
batzu zointaz moguitenbaitugu gure voronda-
teac onarendaco.*

G. Cer virtute ematenitu sacramentuac gracia-
requin batean? E. Principalqui irur, teolo-
galac eta divinoac. G. Zoin dra? E. Fedea, es-
peranzara eta caritatea. G. Cer gauza da fedea?
E. Sinestea iruri erguinuena, ceren Jangoicoac re-
velatubaitu, + eta Ama sandu Elizac cala en-
cuitenbaitaucu +.

G. Cer gauza da esperanzara? E. Esperatcea glo-

riara, mediatuz Jangoicoaren graciac eta gu-
auren obra onec. G. Cer gauza da caritatea? E. Ones-
tea Jangoicoa gauza gucies gañetic, eta guauren
projimoac, guaur beroc bezala, obratuz guc aye-
quin, guc naiguinuquena bezala obralezayen a-
yec gurequin.

G. Certaco izancen instituitu zic sacramentu bau-
tismoarena? E. Becatu originalaren quenteeco eta
berce zoinaiden izanladien bateatcendena-
ren baitan. G. Cer da becatu originala? E. Cura
zoinequin sortcen baigera gucioc, heredatric
lembicico guauren aita eta amaren ganic.

* G. Eta necesidadearen casoan nore dezque batea?
E. Zoinaiden guizon edo emaztec zoinec
izanzan usu arracioarena *

* G. Eta nola beardu ejecutatu? E. Ysuriz ur na-
tural [redacted]maren buruaren gañean eta erranez
bateatceco intencioarequin: nic bateatcen ut Ai-
taren nombrean, eta Semearenean, eta Espi-
ritu sanduarenean. *

G. Certaco da sacramentu confirmacioarena?
E. Confirmatceco eta fortalecitceco [redacted] Feilean, zoin recibitu baigui-

nuen bautismoan.

*G. Eta duenac arracioaren usua eta recibitcen sacramentu can becatu mortalean eguitendua becatu? E. Mortalqui.

* G. Zer bear du eguin ez becaturic eguiteco recibitcenduelaric? E. Izer len Jangoicoaren gracian eguinez confesiobat ona.*

G. Certaco da Sacramento penitenciarna? E. Parcatceco becatu eguintac bautismoaren guiletic. G. Cer becatu dra cuec? E. Mortalac, eta bastare venialac. G. Cer da becatu mortala? E. Zu erratea, eguitea, pentsacetcea, edo desecatcea cerbait Jangoicoaren leguearen contra materia gravean. G. Ceren deitcenda mortal? E. Ceren hiltcenbaitu eguitenduenaren arimara.

✝G. Zonat gauza dra necesario recibitceco sacramentu penitenciarna, edo eguiteco confesio bat ona? E. Borz zoin baitra concienciaren ecsamena, biotceco dolorea, emiendaren propositoa, agozco confesioa eta obrazco satisfaccioa.✝.

✝ G. Cer da concienciaren ecsamena? E. Zu egui-

tea diligencia convenientcac oriteeco bat bere becatu ez confesatuez, dicurrituz Jangoicoaren legueco mandamentuetaric eta Elizarnetaric, paraguetaric non ebilibaita, eta ocupacioetaric zoin izanbaitu, galdin ondorean arqui Jangoicoari izanteco bere culpac.†

†G. Cer da dolorea? E. Pesare bat edo sentimentura sobrenatural ofendituaz Jangoicoa.†

†G. Zomat guisatra da dolorea? E. Bidatra: atricioarna eta contricioarna†

†G. Cer da dolore atricioarna? E. Pesare edo sentimentura sobrenatural bat ofendituaz Jangoicoa, ceren juez justo bezala baigrozque gaztiga ifernuco penez, priva graciatic eta gloriatic, eta becatuaren itsusitarzunaren gatic, confesatceco eta emendatceco propositoreguin.†

†G. Cer da dolore contricioarna? E. Pesare edo sentimentura sobrenatural bat ofendituaz Jangoicoa bacarric izanaz nor dena, suma bondade infinitoa, confesatceco eta emendatceco propositoreguin.†

†G. Dolore cuetaric zoin da obena? E. Contricioarna; ceren justificatcenbaitu arimara oraïnc confesatubeño len: atricioarnac éz, baicic dagolaric sruinto

confesioaréquin.†

†G. Eta confesioa irandadien onic, cer dolore bearda eman penitenteac? E. Bearzu procuratu iratea dolore contricioarena; baya confesioa iranenzuenic atricioarenaréquin bacarric.†

†G. Noiz bearda iran eta manifestatu dolorea? E. Sacerdoteac eman baño len absolucioa.†

†G. Nola bearda manifestatu dolorea? E. Humildadearen autoez, emanez bularreco golpeac, eta erranez itcez, albadaitegue, eta biotzaz Jesucristo ene Jauna, edo berce otoi arrepentimentuarena.†

†G. Cer gauza da propositoa? E. Zu determinacio firme bat beinere ez ofenditceco Jangoicoa.†

†G. Cer da confesio agozcoa? E. Zu manifestatcea engañuric eta guezurric bague becatu mortal guciac confesoreari, penitenciaren cumplitceco animuaréquin.†

†G. Eta isiltcenduenac alguegatic zonait becatu mortal, edo confesatzen zonait grave zein ez baitu cometitu, edo eguiten bere confesioa doloreric bague edo propositoric bague, edo penitenciaren cumplitceco animuric bague, con-

fesatcendaya onguí? E. Ez, aita; cometitcenzu sacrilegio bat, eta gueldituenzu obligacioa-requin itzulceco confesatzra becatu confesatua-tuenac eta confesatuezituenac sacrilegio eguin-zuenarequin.+

+ G. Eta moguitceco bat formatzra dolore eta pro-posito eguiazcoa cér izanenzayo conveniente eguitea? E. Ellegatubeño len confesatzra, galditea Jangoicoari bere auxilioac, eta moguitcea beradolorea la eta becatuaren aborrícioala, considratuz aren itsusitarzuna, ifernuco penac, graciaren eta gloriaren galtcea, eta Jangoicoaren bonda-dea eta bere amabilidade infinitoa manifesta-tcic principalqui bere pasionean eta hiltcean.

+ G. Cér gauza dá satisfaccio obrarcoa? E. Zú ema-tea satisfaccio Jangoicoari pena temporal zor-zaizonez becatuengatic, cumplituz penitencia-ra zoin ematenbaitu confesoreac.+

✱ G. Eta badroguegua eman satisfaccio Jangoicoari pena temporalengatic, penitencia ematenzai-cunaz beño gueagoz? E. Bai, aita; Jangoicoaren gracian eguin obra on genero gucioz, eta iraba-ciz indulgenciac.✱

40 # G. Cer gauzac dira indulgenciac? E. Gracia bateu zoinengatic concediten baita [redacted] parcacio pena temporalarna, zoin bear baita pagatu becatuengatic vici contan edo bercean.*

* G. Eta nola bear dira irabaci? E. Eguinez graciaren estadoan manatcen dena fin contaco.*

G. Eta bear da ya bat becatu mortalean [redacted] erorcen den aldioro confesatu bereala parcadaguion? E. On cimuque; baya eztzu necesario. G. Bada cer eguin bear du? E. Edoqui dolore eguiarcoa bere becatuena, emendatceco propositoarequin, eta confesatceco amasandu Elizac manatcen duenean. G. Cer gauza da becatu veniala? E. Zu disposicio bat becatu mortalarna. G. Ceren deitcen da venial? E. Ceren ligeroqui erorcen baita guizona cartan, eta ligeroqui parcatcen baizayo. G. Zomat gauzarengatic parcatcen zaizco? E. Bedratzirengatic. G. Zoin dira? E. Lembizicoa entzuteagatic Meza.

Vigarna comecatceagatic.

Irurgarna, errateagatic confesio generala.

Laurgarna Obispoaren bendiciogatic.
Borzgarna ur benedicatugatic.
Seisgarna ogui benedicatugatic.
Zazpigarna errateagatic Aita gureara.
Zortcigarna aitceagatic predicu.
Bedratcigarna bularretaco golpegatic galdi-
tuez Jangoicoari parcamendu.
G. Certaco da Sacramentu santisimo comunio-
ne edo comecadrarna? E. Recibitcendelaric digno-
qui, irandadien gure arimen alimentu eta au-
mentadazaicun graciara eta virtuteac.
+ G. Cer disposicioneac galditendra comecatceco dignoqui?
E. Irur: fatea Jangoicoaren gracian, egotea barur
naturalean, eta saguitea noren recibitzera fatendén
deseyurequin aren recibitceco. +
+ G. Erorícena zomait becatu mortaltan, nola beardu
disponitu comecatceco? E. confesatcendielaric altci-
netic. +
+ G. Cer naidu erran egotea barur naturalean? E. Dú-
ez sjana eta ez edana deusere altcineco gaueco amabi-
etaric altcina. +
+ G. Nor recibitcenda Sacramentu santisimo Eucaris-
tia edo Communionearnean? E. Cristo, Jangoico etagui-

zon eguiarcoa, zoin baitago realqui cerutan, eta aldareco Sacramentu Santisimoan.†

† G. Cer dago hostian Sacerdoteac consagracioaren itzac erran beño len? E. Ogui orantzic bague.†

† G. Eta calicean? E. Ardo ur chorta batequin.†

† G. Cer dago hostian consagracioaren ondorean? E. Jesucristoren corputza suntoqui bere odol, arima eta divinidadearequin.†

† G. Eta calicean? Jesucristoren odola suntoqui bere corputz, arima eta divinidadearequin.†

† G. Seguin cau Jesucristo gucia diozu hostian eta calicean? E. Jesucristo gucia diozu hostia gucian, eta gucia aren zoinaiden partetan, eta igualqui calicean.†

† G. Eta consagracioaren ondorean dagoa hostian ogui; edo calicean ardo? E. Ez, aita, baicic oguiaren eta ardoaren accidenteac, nola usain, colore, gusto &c.†

† G. Eta partitcenbada hostiara, edo berecsten calicean dagona, partitcen edo berecstendaya Jesucristo? E. Ez, aita, gucia osoric gueldicenzu gucietan, eta zoinaiden partetan.†

† G. Eta ellegatcendena communioneala disposicio ernosac bague, recibitcendua baitare Jesucristo? E. Bai, aita, baya provechu batre bague, ceren cometitcenbaitu

becatu gravisimo edo andien bat.+

G. Certaco da sacramentu oliadrarna? E. Yru gauzataco.

G. Zoin dra? E. Lena guentceco viàgasto igarico mancha eta erreliquiac.

Bigarna ematceco indar arimari demonioaren tentacioen contra.

Yrugarna ematceco osasuna corpitzari convenibazogo.

G. Certaco da sacramentu ordenarna? E. Consagratceco eta ordenatceco Elizaren ministro dignoac, nola baitra Sacerdoteac, Diaconoac eta Subdiaconoac.

G. Certaco da sacramentu matrimonioarna? E. Casatceco eta ematceco casatuer gracia, zoinequin vicitsiranten alcarren artean baquequi, eta azayen ume cerualaco.

+G. Eta ezdrenac erditen Jangoicoaren gracian, nola beardra disponitu recibitceco arendaco? E. Confesatuez+

Becatu capitalac ditru zazpi.

Lena soberria.

Bigarna avaricia.

Yrugarna lujuria.

Laurgarna ira.

Borgarna gula.

Seigarna invidia.

Zazpigarna pereza.

G. Ceren deituitue becatu capitalac zazpi curac zoin comunzqui deitcenbaitra mortalac? E. Deitcendituzu capitalac, ceren baitra berce vicioen burruituri eta erroac bezala, zoin ayengamic sortcenbaitra; eta deitcea mortalac ezteiairtezu euadratcen cain ongui, bada anitz aldiz eztu baitcic venial. G. Noiz dra mortalac? E. Drenean Jangoicoaren eta proguimoaren caritatearen contra.

G. Noiz dra caritatearen contra? E. Ayengatic ausitendenean Jangoicoaren zonait mandamentu edo Elizarmic gaura gravean.

G. Cér da sobervia? E. Apetito desordenatu bat altcinatric irateco bercer.

G. Cér da avaricia? E. Apetito desordenatubat haciendarna.

G. Cér da lujuria? E. Apetito desordenatu bat deleite ciquin eta carnalena.

G. Cér da ira? E. Apetito desordenatubat venganzarna.

G. Cér da gula? E. Apetito desordenatubat ssateco eta edateco.

G. Cér da invidia? Apetito desordenatubat ber

cen ontarzunarna

G. Cér dá preza? E. Animuaren decaimentu bat ongui obratcean.

Zazpi vicio cuen contra baitzu zazpi virtute.

Soberviaren contra humildadea.

Avariciaren contra larguera.

Lujuriaren contra castidadea.

Yraren contra paciencia.

Gularen contra templanza.

Ynvidiaren contra caritatea.

Prezaren contra diligencia.

Animaren etsayac zointaric bearbaitugui iesequin ditzu irur.

Lena zú mundua.

Bigarna demonioa.

Yrurgarna araguia.

G. Nola iesieguitenda mundutic? E. Bere pompa eta vanidaden menesprecioz. G. Nola iesieguitenda demoniotic? E. Oracioz eta humildadez. G. Nola iesieguitenda araguitic? E. Asperezaz, disiplinaz eta baruruez: cau zu etsai andien duguna, ceren araguia ezbaitroquegu egoz guauvenganic, mundua eta demonioa bai.

Virtute teologalac ditzu irur.

Lena fedea. Bigarna esperanzara. Yrurgarna caritatea.

* G. Eta nola eztugu faltatzen obligaciola zoin baitugu eguiteco virtute cuen actoac? E. Erzatuz devocio eta frecuenciaregui (justo dena berala zoinasdesu cristioc ejecutaran cala) credoa, aita gurcara, eta errauer biotcez acto contricioarna.*

Virtute cardinalac ditzu laur.

Lena prudencia, Bigarna justicia. Yrurgarna fortaleza. Laurgarna templanza.

Sentido corporalac ditzu borz.

Lena icustea beguiez. Bigarna aitcea bearriez. Yrurgarna gustatcea agoaz. Laurgarna querueguitea sudurrez. Borzgarna onguitcea escuez.

G. Certaco emanzaizcun Jangoicoac sentidoac eta berce miembro guciac? E. Cerbitzaguinzanguciez gauza gucietan.

Arimaren potenciac ditzu irur.

Memoria, entendamentu etavorondatea.

G. Certaco emanzaucun Jangoicoac memoriara? E. Oritceco artaz eta bere beneficioez. G. Certaco emanzaucun entendamentua? E. Yzanteco gure Jauna,

eta pentsatceco aren baitan. G. Certaco emanzaucun vorondatea? E. Ineszagun suna bondade bezala, eta projimoa aren gatic.

+ G. Eta cer gaura da gure arimara zoinenac ~~ba~~ baitira potencia cuec? E. Zu espiritu immortal bat criatric Jangoicoac erdeustaric bere imagen eta semejanzala. +

Espiritu sanduaren donac ditru zazpi.

Lena don sabiduriarna. Bigarna don entendamentuarna. Irugarna don consejuarna. Laurgarna don cienciarna. ~~Borzgarna don~~ fortalezarna. Seigarna don piedadearna. Zazpigarna don Jangoicoaren beldurrarna.

Espiritu sanduaren frutuac ditru amabi.

Lena caritatea. Bigarna baquea. Irurgarna longanimidadea. Laurgarna benignidadea. Borzgarna fedea. Seigarna continenciara. Zazpigarna gozoa. Zortcigarna pacienciara. Bedratcigarna bondadea. Amargarna mansedumbrea. Amecagarna modestiara. Amabigarna castidadea.

Bienaventuranzac ditru amabi.

1. Bienaventuratu pobre espiritucoac, ceren ayena baita cerruetaco reinoa.

2. Bienaventuratu mantsuac ceren ayec poseitren-
baitie lurra.
3. Bienaventuratu near eguitendienac, ceren urac
izanenbaitra consolatric.
4. Bienaventuratu dienac gose eta egarri justiciarena,
ceren urac izanenbaitra aseric.
5. Bienaventuratu misericordiosoac, ceren ayec
erdietsienbaitie misericordia.
6. Bienaventuratu biotz garbicoac, ceren ayec icu-
sienbaitie Jangoicoa.
7. Bienaventuratu [redacted] pacificoac,
ceren urac izanenbaitra deitric Jangoicoaren seme.
8. Bienaventuratu padecitcendienac persecucio
justiciarengatic, ceren ayena baita ceruetaco [redacted].
reinua.
G. Cer errandugu oray? E. Zortci bienaventuranzac.
G. Cer gauza dra zortci bienaventuranza euec?
E. Espiritu sanduaren virtute eta donen obra obe-
nenac. G. Nor dra pobre espirituzcoac? E. Eztienac
nai honrac, ez abrastarzunac, ez orañic chiquinac.
G. Nor dra mantsuac? E. Eztienac ira, eztare orañic
casic aren movimenturic. G. Nola poseitrendie lurra?
E. Beren ssabe berala. G. Nor dra near eguitendienac?

E. Ezztenditienac placerac oraño ere chiquinac.

G. Nor dra dienac gose eta egarri justiciarna? E. Eguitendienac deseyurequin beren obligatcioaguciian.

G. Nor dra misericordiosoac? E. Aniz piadosoac oraño ere estrañoequin.

G. Nor dra biotz garbicoac? E. Drenac gucir mortificatuac beren pasionetan.

G. Nor dra pacificoac? E. Baquearen obraraleac beren baitan eta bercen baitan.

G. Nor dra padecitcendienac persiguicio justiciarengatic? E. Daudenac firme gucian, perseguitcenbaitie ere.

G. Ceren erec deitcendra bienaventuranzac? E. Ceren cuetan consistitcenbaitu viciontaco[illegible], eta berceco esperanzac.

† G. Zomat dra novisimoac edo postrimeria guizonarnac? E. Laur: hiltcea, juicioa, ifernua eta gloria. †

† G. Cér da hiltcea? E. Separatcea arimara corputzetic. †

† G. Cer da juicioa? E. Contu emanbeardugunа Jangoicoari guaren obra oner eta gaiztoez. †

† G. Zomat juicio dra? E. Bida: particular eta universal. †

† G. Noiz eguitenda juicio particulara? E. Guizona hilta berealа.

† G. Eta universala? E. Verificatrenzu munduaren

fineanedo acabacioan, Josafateco vallean, ara-
guiaren resucitacioaren ondorean.†

†G. Nora fatendra hiltcendrenen arimac?
E. Hiltcenbadra Jangoicoaren gracian eta ezba-
dic purgatcecoric fatentzu cernala: hiltcenbadra
Jangoicoaren gracian, eta badie cér purga, pur-
gatoriorala: hiltcenbadra becatu mortalean, ifer-
nuala: hiltcenbradra arracioaren usua beñolen, e-
ta ezbadaude batcatric, limbuala.†

†G. Cér da ifernua? E. Zu lecu bat lurraren centro-
an, zoin Jangoicoac baitauca destinatric gaiztoen
gaztigutaco.†

†G. Zomar pena padecitcentie condenatuec ifernu-
an? E. Bida: pena dañoarna eta pena sentidoarna.†

†G. Cér da pena dañoarna? E. Privacio beticoa Jan-
goicoaren vistatic edo icustetic berce vician.†

†G. Eta sentidoarna? E. Yfernuco suac tormentu hor-
rorosoa ematendiena condenatucer.†

†G. Cer penac padecitcendra Limbuan? E. Daño-
arna bacarric.†

†G. Cer da Purgatorioa? E. Zu lecu edo estado bat non
purificatcen baitra arima hiltcendrenenac gra-
cian, zorhizanez oraño beren culpen gatic zo-

mait penat†

†G. Cer pena padecitzendie Purgatorioan? E. Padecitcencie temporalqui Jangoicoaren ez icustearen penara, eta bercealde sufritcendie tormentu horrorosoac, baya resignacio eta conformidade admirable edo maravillosoarequin.†

†G. Badozquegua alivia Purgatorioco arimac beren penetan? E. Bai, aita, aplicatuz ayer indulgenciac eta mecen sufragioac eta berce gañalaco obra onac.†

†G. Cer da gloria? E. Zu bienaventuranza eternoa, zoinec consistitcen baitu icustean eta gozatcean Jangoicoaz eternidade gucian sanduen compañian†

†G. Nola consequitzenda salvacioa eta gloriara? E. Guardatuz Mandamentu sanduac.†

Confesioa

Ni becataria confesatcen naiz Jangoico gucis poderosoari, bienaventuratu beti virgen Mariari, bienaventuratu San Miguel Arcangelari, San Juan Bautistari, sandu Apostoler San Pedro eta San Pabloari, sandu gucier, eta zuri Aita, egin dut ala becatu gravequi pentsamenduaz, itcez eta

obrar, nore culpaz, nore culpaz, nore culpa arras andiar: caimberce gatic nozu otoyez bienaventuratu beti virgen Mariari, bienaventuratu Sn Miguel Arcangelari, Sn Juan Bautistari, sandu Apostoler San Pedro eta San Pablo, sandu gucier, eta zuri Aita espirituala otoeguinzazun ene gatic Jangoico gure Jaunari.

Acto contricionearena.

Jesucristo ene Jauna, Jangoico eta guizon eguiazcoa, ene criadore eta redentorea, izanaz zu nor zrena, eta ceren onestenbaitcitut gauza gucien gañetic, pesaredizut nore biotz gueiaz zure ofenditu-az, eta proponitenzut firmequi ez beinere guego becatueguitea, confesatcea, cumplitcea penitenciara zoin izandaquidan imponitric, eta apartatcea zure ofenditceco ocasioguicietaric: ofrecitcendauzut nore vicia, obra eta trabajuac, nore becatuen satisfacciotan, eta confiatcenzut zure bondade divino eta misericordia infinitoan, paratrendaztazula zure odol preciosisimoaren merito[redacted]ti, pasio eta hiltcearen gatic, eta emanendadazula gracia emendatceco eta perseveratceco zure cervitzu son-

duan nore viciaren finealaño. Amen.

* Mayaren benedicacioa, edo bendicioa.

Ene Jaun Jangoicoa, emanzazu bendicioa guri, eta alimentuari, zoin oray artzen baitugu, mantenaguiten zure cerbitzu sanduan. Amen.

Aita gurea &c*

* Gracien ematea bazcariaren ondorean.

Graciac ematen darozquizugu, Jauna, alimentuaz zoin eman baitauzuzu: eguin dazaicuzu esquer cerbitzadazaicun onguiz. Amen.

Aita gurea &c*

* Oracio llabur ofrecitzeco goicetic Jangoicoaren honra eta gloriataco eguneco obra gueciac.

Nic ematen darozquitzut graciac, ene Jangoicoa, beneficio gucien gatic zoin zure escu generosotic recibitu baititut, eta particularqui enteiaz ellegatzera egun contra, zointan zure honra eta gloriataco ofrecitzen darozquizut nore pentsamendu, itz eta obra guciac, Jesucristoren Odol eta meritoequin; eta firmequi propositzen zut zure graciarequin ez zure ofenditcea bereon: socorranazazu bada, Jauna zuauren auxilioez, practicazquidan cala Jesucristoren merito, bere Ama

santisimarnen eta sandu guzienen gatic. A-
men.*

Oracio Sudario sanducoarna.

Jaun Jangoicoa zoinec utzibaitzinaucun zu-
[redacted] re Pasioaren señalea Man-
dre sanduan, zointan irambaitzen estaliric zu-
re corputz santisimoa izancintzanean Josef-
ez erausitsiric curutzetic; concedidazaicuzu,
Jaun arras piadosoa, zure hiltze eta obiaren
gatic iranguiten ermanic Resurreccio [redacted]
aren gloriala, non vicibaitzera eta reinat-
cenbaitzu Jangoico aitareguin, Espiritu san-
duaren unidadean, Jangoico sigloen siglo
guzietan.

Acto llabur Fede, Esperanza eta
Caritatearnac.

Acto Fedearna.

Sinestenzut firmequi dela Jangoico bat ba-
carric, [redacted] remunerara-
le sobrenatural, zoinec [redacted]miatcenbaitu
onac eta gastigatcen gastoac. Sinestenzut Tri-
nitate Santisimaren Misterioan, Aita, Se-

mea eta Espiritu Sandua, iru Persona distinta eta Jangoico bat bacarric eguiazcoa. Ginestenzut Jangoicoaren Semearen Encarnacioaren Misterioan eguinzela Guizon Purisima Maria beti Virgenaren entrañetan Espiritu Sanduaren obraz, gure redimitceco eta salvatceco Pasio eta Iltze arras precioso Jesucristo berarnaz, Jangoico eguiazco eta Guizon eguiazco, zoin resucititu baitzen eta diozu Cerúan eta Aldareco Sacramentu Santisimoan. Ginestenzut Ama Sandu Elizac ginestendúen gucia eta manatcendúena ginesteco, ceren revelatu baitu gucia Jangoicoac, zoin baita lembicico eguiara, ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ zoinec ez baitroque engaña eta eztare iran engañatric.

Acto Esperanzarena.

Esperatcenzut ~~Jangoico~~ gucizpoderosoa baitan, eta cervitzatcendacotalaric, lagundric graciaz, beardadala parcatu eta bearmela salvatu bere bondade ~~infinito~~ eta misericordia infinitoaren gatic eta Jesucristo gure Jaunaren meritoen gatic.

Acto Caritatearena.

Onestenzut Jangoicoa gauza gucier gañetic, izanaz nor dena, bere bondade infinitoagatic; eta onestenzut projimoa niaur bezala, ceren baita Jangoicoaren criatura eguinic bere imagen eta semejanzala. Parcatzendiabezut biotcez nore etsai gucier, eta desatcendiabezut ongui gucia, eta ez onetsiaz bearnuena bezala, Jangoico bat cain ona, erratenzut, Jauna, pesáredutala.

Benedicto XIV concedituztuen Indulgenciac fiel gucier, zoinec erratzenbaitic devocionequin eta beren biotceco fondotic acto fede, esperanza eta caritatearnac.

1º Zazpi urte eta zazpi cuarentenaren Indulgencia aldi bacoch[illegible]rendaco.

2º. Indulgencia plenaria aldi bater ilabetean erratentienendaco [redacted] ilabeteco egun gucier: cein albaizanenetic irabatzi zoinaiden eguinez, beren elecioari, non eta sinceroqui arrepentituric, eta confesatu eta comecatu ondorean, galdinzayen Jangoicoari segun Elizaren intencioac.

3 Berce indulgencia plenaria bat hiltcearen

tenorean cayen gucíendaco zoinec equinaquien acto berac devocioarequin animu arrepentituarequin, eta posible bada, confesatu eta comecatu ondorean. Indulgencia onec ditzu aplicadaitequenac purgatorioco arimengatic: eztau necesario atenitcea edo sujetatcea formula determinatuala: bacochac dioquezu elegi fórmula gueago agradatcenzayona, non eta expresazquien claridaderequin iruz virtute teologal guzien motivoac.